

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Speciální škola a školské zařízení pro zrakově postižené
prof. MUDr. V. Vejvodského, DrSc., Litovel, okres Olomouc
nám. Přemysla Otakara 777**

Adresa: nám. Přemysla Otakara 777, 784 01 Litovel

Identifikátor školy: 600 026 604

Termín konání inspekce: 6. - 11. červen 2002

Čj.	135 134/02-11092
Signatura	om2ov501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální škola a školské zařízení pro zrakově postižené prof. MUDr. V. Vejdovského, DrSc., Litovel, nám. Přemysla Otakara 777 (dále jen škola) byla zařazena MŠMT do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jako příspěvková organizace posledním platným rozhodnutím čj. 10 539/2000-21 ze dne 1. 3. 2000. Od 1. dubna 2001 je zřizovatelem školy Olomoucký kraj, jak vyplývá ze zřizovací listiny vydané dne 26. září 2001 pod čj. 953/2001. Přílohou zřizovací listiny je vymezení majetku, který má příspěvková organizace ve správě. Budova školy je majetkem Města Litovel a škola zde sídlí na základě smlouvy o výpůjčce.

Ve školním roce 2001/2002 má dvanáct tříd s celkovým počtem 92 žáci. Přehled žáků z hlediska zrakového postižení vyjadřuje tabulka. Celková kapacita školy (95 žáků) nebyla překročena. Škola sdružuje základní školu, internát, speciálně pedagogické centrum a školní jídelnu.

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 s upraveným učebním plánem pro speciální základní školy pro zrakově postižené, schváleným MŠMT dne 3. února 2000 pod čj. 19644/2000-24.

Aktuální informace o škole lze získat na internetové adrese www.zraklit.cz.

Tabulka:

Ročník	Slabozrací	Zbytky zraků	Nevidomí	Ostatní *(bez zrak. postižení)	Celkový počet Žáků
1.	5		1	2	8
2.	4		2	2	8
3.	8			1	9
4.	6		1	2	9
5.	9		1	3	13
6.	8		1		9
7.	10	1	1	3	15
8.	6				6
9.	14			1	15
Celkem:	70 (76,1%)	1 (1,1%)	7 (7,6%)	14 (15,2%)	92

*specifické poruchy učení

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Česká školní inspekce (ČŠI) posuzovala kvalitu vzdělávání na základě hodnocení podmínek a průběhu výuky ve skupině předmětů:

- český jazyk, matematika a chemie ve třídách 1. a 2. stupně v předmětech speciální péče ve třídách 1. a 2. stupně:
- příprava hry na hudební nástroj (PHHN)

- logopedická péče (LP)
- prostorová orientace a samostatný pohyb (POSP)
- psaní na počítači (PsPo)
- práce na počítači (PPo)

Dále sledovala úroveň péče o žáky a klienty speciálně pedagogického centra. Podkladem pro hodnocení byla i kontrola povinné a další vedené dokumentace, záznamů v sešitech žáků, kontrolních prací, žákovských knížek a deníčků.

Skupina všeobecně vzdělávacích předmětů (český jazyk, matematika, chemie)

Český jazyk

Plánování výuky není zcela v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Obsahová náplň jazykového vyučování nerespektuje úpravy a doplňky platné od 1. září 1998 pro vzdělávací program Základní škola. Nebyla zapisována ani vyučována složka psaní ve 4. a 5. ročníku. Při plánování obsahu učiva neuplatnili vyučující možnost spolupráce, v plánech i ve výuce tak dochází k obsahové duplicitě (např. 8. a 9. ročník literatura).

Materiální zajištění předmětu učebními pomůckami je dostatečné, většina vyučujících využívala účelně jak školní pomůcky, tak vlastní pomůcky a kopírované texty. Nástěnné jazykové přehledy jsou vhodně umístěny ve všech učebnách. Od 3. ročníku vybavila škola žáky jednotnou řadou učebnic doplněnou zejména o procvičovací a souhrnné texty pro příslušný ročník. Účelně byly používány speciální kompenzační pomůcky. Jen ojedinělá pozornost však byla věnována žákům se specifickými poruchami učení, zařazování speciálních postupů do výuky těchto žáků zcela chybělo.

Vyučovací cíle byly správně definované a organizace výuky směřovala k jejich úspěšnému splnění. Převažovalo tradiční vyučování založené na frontálních činnostech. Psychohygiena byla dodržována, učitelé cíleně zařazovali relaxační chvílky. V některých vyučovacích hodinách byl patrný rozdílný přístup k volbě metod a forem práce.

Střídání efektivních metod bylo zřetelné zejména na 1. stupni. V převážně opakovacích hodinách docházelo k systemizaci probraného učiva s následnou kontrolou a aktivní korekcí chyb. Zde se dařilo vyučujícím po celou dobu opakování udržet žáky v aktivní činnosti doplňováním a opravováním chybných odpovědí, vhodně zvolenou samostatnou prací, manipulační činností apod. Ve výuce starších žáků převládala frontální výuka, která nevytvářela dostatek prostoru pro aktivní učení. Převažující společné řešení úkolů u tabule a následné přepisování do sešitů vedlo žáky k pasivitě, čímž nebyl vyučovací čas efektivně využit.

Motivaci žáků učitelé často omezili na pouhé oznámení cílů a obsahu vyučovacích hodin, zájem žáků byl v průběhu vyučování podněcován vhodnou aktualizací a využitím mezipředmětových vztahů. Menší pozornost zejména na 2. stupni byla věnována rozvoji komunikativních dovedností žáků, převládala mluvní produkce vyučujících.

V průběhu inspekce se ve vyučování, při dalších činnostech a v době přestávek se chovali žáci klidně a kultivovaně.

Kvalita výuky českého jazyka je spíše nadprůměrná s výraznou převahou pozitiv na 1. stupni.

Matematika a chemie

Při plánování obsahu učiva vychází učitelé z používaných učebnic, které však vždy nekorespondují s učebními osnovami. V souladu s poznámkami k učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu je u obou předmětů provedena částečná redukce obsahu učiva. V chemii je kladen důraz především na základní poznatky. Vzhledem ke zrakovému postižení žáků je omezeno využití experimentální činnosti. U nevidomých žáků je redukováno zejména učivo geometrie. Namátkovou kontrolou třídních knih a předloženého rozvržení učební látky (tematické plány) byly zjištěny nedostatky v plánování učiva matematiky 2. ročníku, kde nebyly respektovány úpravy učebních osnov. Nad jejich rámec bylo zařazeno učivo celé násobilky včetně její automatizace, které patří až do 3. ročníku. Z časového hlediska je učivo obou předmětů během školního roku rozvrženo většinou s dostatečným prostorem pro jeho průběžné i závěrečné upevnění.

Výuka je zabezpečena vhodnými didaktickými a kompenzačními pomůckami i učebnicemi. Z důvodu nedostatku některých pomůcek pro nevidomé žáky uplatňují vyučující při jejich zhotovování vlastní tvořivost. Ve vybavení předmětu chemie chybí např. výukové videokazety případně počítačové programy.

Ve sledované výuce bylo důsledně respektováno individuální pracovní tempo žáků, učební úlohy odpovídaly jejich schopnostem. Učitelé vycházeli ze znalosti individuálních možností žáků, připravená písemná zadání úkolů pro samostatnou práci však v některých případech neodpovídala specifickým potřebám zrakově postižených žáků (nestandardní, málo výrazné písmo). Střídáním různě náročných činností z hlediska zrakového zatížení byla ve sledovaných vyučovacích hodinách respektována doporučená délka zrakové práce.

Výukové metody byly zaměřeny zejména na procvičování a opakování učiva, při nichž bylo vhodně využito kombinace přímé práce s žáky a jejich samostatných činností. Diferenciací úkolů, mírou poskytované pomoci a zařazováním formy individuální práce respektovali vyučující odlišnosti jednotlivých žáků. Důsledně uplatňovali zásadu názornosti, dle stupně zrakového postižení využívali kompenzační i běžné didaktické pomůcky. Nové učivo bylo vyvozováno za aktivní spoluúčasti žáků, jeho pochopení bylo účelně podpořeno také manipulačními činnostmi. Charakter učebních úloh vhodně směřoval k rozvoji logického myšlení žáků. Pozitivní bylo cílené zaměření na praktické využití poznatků a bezpečnost při práci s chemickými látkami. Organizační pokyny byly pro žáky jasné a srozumitelné, žáci podle nich dokázali samostatně pracovat. Kladem sledovaných vyučovacích hodin byla průběžná motivace, kontrola a individuální pomoc při plnění zadaných úkolů, dále uplatnění pomoci nevidomým žákům se zapojením určených spolužáků. Závěrečnému zhodnocení práce, případně shrnutí učiva byla většinou věnována odpovídající pozornost, ojediněle byly uplatněny i prvky sebehodnocení žáků. Prověřování znalostí převážně založené na písemné formě je vzhledem k přílišnému zrakovému zatížení žáků nevhodné a nepřispívá k rozvoji jejich komunikativních dovedností (chemie 8. ročník).

Vzhledem k převaze frontální formy výuky probíhala komunikace zejména ve směru učitel a třída, častým zařazováním práce ve dvojicích byl účelně vytvářen prostor i pro vzájemnou komunikaci a upevňování sociálních vztahů mezi žáky. Případné chyby v jejich mluvním projevu byly vyučujícími taktně odstraňovány. Zejména u žáků nevidomých byla slovní komunikace vhodně doplněna také neverbální formou komunikace (doteky, bezprostřední kontakt). Všichni vyučující dbali na vytváření příjemné pracovní atmosféry.

Kvalita výuky matematiky a chemie je velmi dobrá.

Skupina předmětů speciální péče (PHHN, LP, PsPo, PPo, POSP)

Časová dotace všech sledovaných předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. V organizaci jednotlivých předmětů postupovalo vedení školy v souladu s potřebami jednotlivých žáků a na základě doporučení příslušného odborného lékaře.

Kromě dvou učitelů předmětů PHHN, kteří neabsolvovali kvalifikační studium speciální pedagogiky, jsou všichni vyučující odborně a pedagogicky způsobilí. Většina z nich si dalším absolvováním kurzů rozšiřuje vědomosti v příslušném oboru výuky. Materiální zabezpečení všech sledovaných předmětů je na velmi dobré úrovni, výjimku tvoří výukový program pro předmět psaní na počítači, jehož texty jsou určeny pro žáky střední školy ekonomického směru.

Rozvržení učiva v průběhu roku je promyšlené. Většina vyučovacích hodin měla vhodnou organizační strukturu, odpovídala věku žáků, jejich individuálním potřebám i výukovým cílům. Vyučující v nich pamatovali na pravidelné zařazování psychorelaxačních chviliek, při individuální práci dbali na přirozené potřeby jednotlivých žáků. Sledovaná výuka se vyznačovala promyšlenou organizací a vhodně použitými metodami a formami práce. Individuální přístup k nevidomým žákům byl příkladný.

Ojedinelé rezervy se projevily ve výběru úkolů pro samostatnou práci, které byly pro žáky nižších ročníků příliš náročné. Také monotematicnost výuky psaní na počítači postrádala pestřejší metody práce. Efektivita takto vedené výuky byla nízká a u žáků v závěru vyučovacích hodin vzrostla chybovost.

Komunikace mezi učiteli a žáky probíhala přirozeně, žáci byli nenásilně upozorňováni na případné chyby, byli průběžně pozitivně hodnoceni. Vhodně vedená motivace byla účelná a působivá, povzbuzování žáků v průběhu vyučovacích hodin přispělo k jejich úspěšnosti a zájmu. Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly na partnerské úrovni.

Kvalita výuky předmětů speciální péče je velmi dobrá.

Česká školní inspekce hodnotí kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech jako spíše nadprůměrnou.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci orientační inspekce se ČŠI zaměřila pouze na posouzení podmínek speciální základní školy a její vývoj od inspekce konané v březnu 1996.

Postupný vývoj školy je patrný zejména v materiálně-technické oblasti. Přestože prostory budovy nabízejí omezené možnosti (např. zázemí pro relaxaci žáků, sportovní a zájmové aktivity, kabinety sbírek jednotlivých předmětů, prostornější sborovna), daří se vedení školy její prostředí udržovat nebo částečně rekonstruovat. Realizované záměry příznivě ovlivňují kvalitu nabízených podmínek. Byla vybudována jazyková učebna, počítačová učebna s napojením na internet, částečně obnoven školní nábytek, zařízení internátu, opraveno sociální zařízení atd. Postupně jsou doplňovány sbírky některých předmětů názornými, audiovizuálními a tyfopedickými pomůckami i odbornými publikacemi. Ve škole je zřízeno digitalizační středisko, kde se tisknou pracovní texty a knihy pro zrakově postižené žáky. Na dílčím zkvalitňování podmínek se finančně podílí Nadace prof. Vejdovského a občanské sdružení Litka.

Výuka hodnocených předmětů je většinou zabezpečena učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, kvalifikační podmínky splňuje 83 % učitelů školy. Jedna učitelka

si v současné době institucionální formou doplňuje potřebné vzdělání.

Rozvrh hodin namátkově kontrolovaných tříd je sestaven v souladu s psychohygienickými zásadami, v organizaci vyučování těchto tříd nebyly zaznamenány nedostatky. V průběhu inspekce však byly zjištěny rezervy v plnění učebního plánu a osnov českého jazyka a matematiky. Nerespektováním úprav a doplňků dochází k přetěžování žáků učivem vyššího ročníku. Také nezařazení volitelných předmětů neumožňuje žákům prohlubovat a upevňovat své znalosti.

Profilaci školy a úroveň komplexní péče o žáky se zrakovým postižením příznivě ovlivňuje zřízení tyflopeditického sdružení, kabinetu i účast na dalším vzdělávání, které je vzhledem k úzké odborné specifikaci realizováno pouze na republikové úrovni. Pozitivní výsledky se také příznivě projevily v hodnocení kvality vzdělávání předmětů speciální péče. Plánování a organizování výchovně-vzdělávací činnosti jsou však celkově založeny spíše na rutinním principu. Uplatňovaný systém výrazně nepodporuje podíl pedagogických pracovníků na realizaci deklarovaných koncepčních záměrů (zejména plnění hodnotových a poznávacích cílů vzdělávacího programu Základní škola). Chybí přenesení kompetencí na pedagogický sbor v oblasti metodické, systémová výměna zkušeností i účast na vzdělávacích akcích pořádaných pro učitele základních škol. Tato skutečnost se také projevuje v hodnocení předmětu český jazyk 2. stupeň a celkově nepodporuje systematické využívání efektivních metod a forem práce i individuální přístupy k žákům se specifickými poruchami učení.

Na formování osobnostních rysů a mravních vlastností žáků příznivě působí příprava žáků na výtvarné, hudební i sportovní soutěže. V těchto oblastech dosahují výrazných úspěchů na republikové i mezinárodní úrovni. Žákům je nabízena výuka nepovinného předmětu hra na hudební nástroj, mohou se účastnit činnosti zájmových útvarů (šachy, keramický kroužek, show-down, německý jazyk).

Systém motivování pracovníků a kontrolních mechanismů vychází z deklarovaných koncepčních záměrů. Kritéria pro přidělování osobních příplatků mají vyvážený charakter, k jejich aplikaci však vedení školy přistupuje spíše rutinně. Tím se oslabuje jejich motivační prvek. Přesto jsou nenárokové složky přidělovány diferencovaně a zhodnocují přístup jednotlivých pedagogických pracovníků k výchovně-vzdělávací práci. Kontrolní mechanismy postihují všechny oblasti činnosti školy i jejích součástí. V oblasti čerpání státních finančních prostředků nebyly zjištěny nedostatky (viz kapitola Hodnocení efektivnosti...). Kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu vedení školy zjišťuje kontrolou povinné dokumentace a formou hospitací, které mají tematický nebo předmětový charakter. V jejich průběhu sleduje vedení školy všechny důležité složky pedagogického procesu včetně sebehodnocení žáků a výsledků vzdělávání. Komplexně však nemá hospitační činnost analytický charakter, zjištěné skutečnosti nejsou systémově zobecňovány ani nemají zpětnou vazbu na deklarované koncepční záměry v oblasti vzdělávání podle programu Základní škola. Namátkovou kontrolou povinné dokumentace byly zjištěny administrativní nedostatky v jejím vedení. Evaluační nástroje škola nevyužívá.

Vytvořený informační systém umožňuje přenos informací uvnitř školy i směrem k zákonným zástupcům žáků. Škola se na veřejnosti prezentuje pořádáním společenských, kulturních i sportovních akcí a účastí v soutěžích s republikovou působností. Je vydáván školní časopis, škola zasílá příspěvky do sdělovacích prostředků, prezentuje se prostřednictvím internetových stránek atd.

V oblasti podmínek vzdělávání speciální základní školy jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Kontrola byla zaměřena na rozpočtový rok 2001 a prověřila využití finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu. Rozpočet prostředků na neinvestiční výdaje (dále jen NIV) byl škole přidělen prostřednictvím referátu školství Okresního úřadu Olomouc a škola jej čerpala v období prvního čtvrtletí roku 2001. K 1. dubnu 2001 se stal zřizovatelem školy Olomoucký kraj, který přidělil finanční prostředky do rozpočtu na období od dubna do prosince roku 2001.

Rozpočet prostředků na NIV ze státního rozpočtu byl přidělen ve výši 10.353.900,-- Kč, což představovalo 87,4 % z celkových výdajů školy ve sledovaném období. Závazný ukazatel prostředků na NIV byl dodržen, finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem bylo provedeno v řádném termínu a v souladu s platnou legislativou.

Porovnáním skutečných výnosů a nákladů dle Výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2001 byl vyčíslen kladný hospodářský výsledek ve výši 12.651,-- Kč.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Referátem školství Okresního úřadu v Olomouci byly stanoveny a v průběhu roku 2001 upraveny odborem školství Krajského úřadu Olomouckého kraje tyto závazné ukazatele mzdové regulace: limit prostředků na platy, limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci (dále jen OPPP) a limit počtu zaměstnanců. Přidělené mzdové prostředky ze státního rozpočtu byly plně vyčerpány. Prostředky na OPPP byly použity na úhradu nákladů civilní služby a na úhradu nákladů souvisejících s uzavřenými dohodami o pracovní činnosti (činnost konziliární oční lékařky a vedení keramického kroužku). Limit OPPP zahrnoval i část účelové dotace poskytnuté na přípravu a realizaci sportovních her zrakově postižených ve výši 3.000,- Kč, která byla čerpána a řádně vyúčtována v souvislosti s osmi uzavřenými dohodami o provedených pracích. Kontrolou přiděleného limitu počtu zaměstnanců a jeho skutečným plněním dle statistického výkazu Škol (MŠMT) P 1-04 za 1. – 4. čtvrtletí roku 2001 bylo zjištěno překročení limitu o 2,837 přepočteného počtu zaměstnanců. Ve výše uvedeném statistickém výkazu zpracovaném za součást školy - speciálně pedagogické centrum bylo zjištěno chybné vyčíslení pracovních úvazků jeho zaměstnanců v kategorii pedagogických pracovníků, které však neovlivnilo čerpání finančních prostředků. Při jejich zařazení do platové třídy, vyplácení platu a stanovení základní výměry dovolené bylo postupováno správně (kategorie nepedagogických pracovníků).

Rozpočtem přidělené mzdové prostředky pro rok 2001 představovaly 71 % a zákonné odvody 26,2 % z celkových NIV poskytnutých škole ze státního rozpočtu. Čerpání mzdových prostředků bylo prověřeno porovnáním údajů vyčíslených ve statistickém výkazu Škol (MŠMT) P 1-04 za 1. – 4. čtvrtletí roku 2001 s údaji uvedenými ve Výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2001 a příslušným účtem v hlavní knize. Kontrolou nebyly shledány rozdíly. Z celkového objemu skutečně vyplacených prostředků na platy představoval podíl nenárokových složek 13 %.

Kontrola personální a mzdové dokumentace byla zaměřena na pedagogické zaměstnance školy, u nichž proběhla v rámci orientační inspekce hospitační činnost a namátkově byla provedena i u několika dalších zaměstnanců. Bylo prověřeno jejich zařazení do platových tříd, stanovení a vyplácení zvláštních příplatků, včetně přiznaných a vyplacených osobních příplatků a

mimořádných odměn. Včasnost a úplnost vystavování pracovních smluv a platových výměrů byla v souladu s platnými právními předpisy a kontrola v této oblasti neprokázala nedostatky. Pro přiznání osobních příplatků měl ředitel školy ve vnitřním platovém předpisu platném pro kontrolované období rozpracovaná podrobná kritéria, která však v praxi nebyla dostatečným způsobem využívána a postrádala tak motivující charakter. Výše osobních příplatků přiznaných na počátku roku totiž nebyla v průběhu roku dále přehodnocena a následně změněna. Příplatky za vedení byly vyplaceny v souladu s určeným rozpětím i podmínkami platné legislativy. Při výplatě dalšího platu byly dodrženy podmínky pro jeho přiznání.

Hospodaření s prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) měla organizace upraveno rozpočtem FKSP na rok 2001. Finanční prostředky FKSP byly vedeny na samostatném běžném účtu a jejich čerpání v průběhu roku probíhalo v souladu s předepsanou legislativou. Výjimkou byl případ neoprávněného čerpání prostředků fondu, který byl v dubnu roku 2002 zjištěn vnitřní kontrolou hospodaření. Na základě rozhodnutí ředitele školy byl případ vyšetřen a neoprávněně čerpané prostředky budou ve stanoveném termínu vráceny na účet FKSP.

Hodnocení efektivnosti čerpání ONIV

Finanční prostředky poskytnuté škole a přidělené na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV) ve výši 206.900,-- Kč tvořily 2 % z celkového objemu prostředků na NIV. Byly čerpány zejména k pokrytí výdajů spojených s nákupem učebnic, učebních pomůcek, školních potřeb, knih, tiskovin a odborné literatury. Vyčíslením nákladů souvisejících s uvedenými nákupy bylo zjištěno, že v roce 2001 byly pořízeny tyflopédické a audiovizuální učební pomůcky, dále učební pomůcky do kabinetů matematiky, českého jazyka, tělesné výchovy a zeměpisu.

Hodnocení efektivnosti čerpání účelových prostředků

V roce 2001 byla škola pořadatelem sportovních her pro zrakově postiženou mládež s celostátní působností. V rámci organizace her získala od MŠMT účelovou neinvestiční dotaci ve výši 105.000,-- Kč. Dále byla škole přidělena účelová dotace určená na další vzdělávání pedagogických pracovníků ve výši 7.900,-- Kč, která byla použita zejména k nákupu odborné literatury. Finanční prostředky přidělené účelově do rozpočtu školy ve sledovaném období byly vyčerpány a řádně zúčtovány vzhledem k účelu jejich poskytnutí.

Hodnocení efektivnosti čerpání investičních prostředků

Ve sledovaném období byla škole přidělena systémová investiční dotace na pořízení kompenzační učební pomůcky (televizní lupy OPTRON PCT) pro speciálně pedagogické centrum v částce 120.000,-- Kč, která byla použita v souladu s účelem poskytnutí a řádně vyúčtována.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001 obsahovala všechny předepsané náležitosti v souladu s obecně závazným právním předpisem.

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělání, které zahrnují mzdové prostředky a prostředky na ostatní neinvestiční výdaje, byly spolu s přidělenými účelovými prostředky a systémovou investiční dotací v kontrolovaném období a ve sledovaných oblastech vynakládány efektivně.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC)

SPC bylo zřízené jako součást školy zřizovací listinou SPC ze 7. 7. 1993 s účinností od 1. 9. 1993 pod čj. 19404/93-28. Zabezpečuje komplexní péči o zrakově postižené integrované klienty v Olomouckém kraji. Aktuálně poskytuje tuto péči celkem 87 klientům umístěným v mateřských školách (4), základních školách (59), zvláštních školách (8), středních školách (4), v rodinách (2) a ústavech sociální péče (10). Mezi klienty jsou děti slabozraké (75), se zbytky zraku (6) a nevidomé (6). Diagnóza zrakového postižení je součástí osobního spisu. Část klientely jsou děti a žáci s kombinovaným postižením. V těchto případech SPC spolupracuje s ostatními SPC dle typu postižení. K předání klientů z původní spádové oblasti (5 dětí) došlo na základě nového krajského uspořádání ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002.

Všichni zaměstnanci mají předepsanou kvalifikaci (studium speciální pedagogiky) a účastní se DVVP. Za negativum považuje ČŠI skutečnost, že v SPC nepracuje speciální pedagog s odborností tyflopédie.

Každý zaměstnanec SPC má k dispozici vlastní pracovnu. Komunikace mezi zaměstnanci je však ztížena, protože jednotlivé místnosti nejsou koncentrovány v jedné části školy. Tento stav se od konání inspekce příliš nezměnil a vychází z nedostačující prostorové kapacity školy. SPC provádí depistážní činnost ve spolupráci s očními lékaři, pediatry, ranou péčí, odbory a referáty školství i samotnými školami.

V součtu uskutečněných kontaktů s klienty převažují výjezdy do škol a rodin. V posledních třech letech byly jako další formy práce organizovány týdenní rekondiční pobyty, v letošním roce však nebyla nabídka takového pobytu ze strany klientů akceptována.

Osobní dokumentace klientů obsahuje všechny náležitosti. Předložená povinná dokumentace je vedena v souladu s platnou právní normou, v souvislosti se změnou kraje chybí aktualizace spádové oblasti SPC.

Kromě metodické a supervizní činnosti provádějí pracovníci SPC i nácvik specifických činností (POSP, výcvik používání ARIE, zrakovou stimulaci na lichboxu, výuku Braillova písma, reedukaci VPU) a nácvik rehabilitačních technik (relaxační psychoterapii a grafomotoriku). Pracovníci rovněž vyrábějí pomůcky pro klienty (tyfloplánky, tyflomapy, přepis tiskovin do Braillova písma, učební pomůcky do geometrie). V současnosti začínají přepisovat psychologický test do Braillova písma a hmatové podoby. Jsou rovněž autory metodických materiálů (Zásady zrakové hygieny, Zásady práce s dítětem šilhavým a tupozrakým, Komentář k sestavení individuálních vzdělávacích programů pro nevidomé dítě v běžné MŠ a v běžné ZŠ). V rámci přednáškové činnosti provádějí školení a výcvik učitelů integrovaných žáků ve specifických činnostech.

V průběhu inspekce byla provedena hospitace v psychorelaxačních výcvicích (relaxační psychoterapii a grafomotorice). Obě terapie proběhly u dnes již dospělých bývalých klientek SPC (studentka VŠ a mentálně postižená dívka umístěná v rodině). Práce ukázala, že bývalí klienti se s důvěrou obracejí na své poradce provázející je celým vzdělávacím cyklem.

Diagnostické pobyty žáků tupozrakých a šilhavých

V rámci nadstandardní péče škola nabízí rodičům žáků tupozrakých a šilhavých šestitýdenní diagnostické pobyty na základě doporučení oční lékařky. Během školního roku 2001/2002 bylo organizováno šest diagnostických pobytů, kterých se zúčastnilo celkem 36 žáků.

Ti jsou zařazováni do příslušných ročníků a vyučováni dle učebních plánů v plné hodinové dotaci. Denně absolvují ortoptická a pleoptická cvičení pod vedením zdravotní sestry, která absolvovala příslušný specializační kurz.

Cvičení jsou prováděna na široké škále přístrojů a záznamy o nich jsou podrobně vedeny v tiskopise zvaném „Ortoptická cvičení“. Záznamy o lékařských vyšetřeních (vstupní, minimálně jedno průběžné a výstupní) jsou vedeny v osobních kartách žáků. Tento pobyt je optimální z hlediska zajištění kontinuity výuky s kmenovou školou.

Problémem se jeví samotný pojem **diagnostický pobyt**, jak jej definuje vyhláška č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Ten neodpovídá vymezením ani časovou dotací tzv. diagnostickému pobytu žáků tupozrakých a šilhavých tak, jak jej škola uvádí.

Uplatnění absolventů školy

Ve školním roce 2001/2002 končí povinnou školní docházku celkem 15 žáků. Do studijních oborů (sociálně-správní činnost a obchodní akademie) speciálních středních škol bylo přijato přibližně 53 % žáků, ostatní byli přijati do učebních oborů středních odborných učilišť. Tento stav byl obdobný i v předcházejícím školním roce.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele před inspekcí
- Dotazník pro rodiče žáků vybraných tříd
- Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení, školských zařízení čj. 10 539/2000-21 ze dne 16. 2. 2000
- Inspekční zpráva z orientační inspekce čj. 13-02/9697-74 z e dne 16. října 1997
- Tematické plány učiva předmětů českého jazyka, matematiky a chemie
- Třídní knihy 2. ročníku ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002
- Inventární seznam učebních pomůcek předmětu chemie
- Seznam vycházejících žáků ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002
- Zápisy ze schůze pedagogické rady za školní rok 2000/2001 a 2001/2002
- Sdělení o výsledcích inspekční činnosti čj. O-13-R2/9596-JK7 ze dne 13. a 14. března 1996
- Koncepce školy z roku 1996
- Koncepce školy z 1. září 2001
- Organizační řád (bez data)
- Rozvrh hodin
- Vnitřní řád školy (bez data)
- Plán a program pedagogických rad ve školním roce 2001/2002
- Zápisy z jednání pedagogických rad za školní rok 2000/2001, 2001/2002

- Kritéria pro stanovení osobního ohodnocení platná pro školní rok 2001/2002
- Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2001/2002
- Vybrané deníčky žákovské knížky, sešity a čtvrtletní prověrky z českého jazyka za školní rok 2001/2002
- Plán kontrol výchovně-vzdělávacího procesu na školní rok 2001/2002
- Plán kontrol hospodářského úseku ředitelem zařízení na školní rok 2001/2002
- Hospitační záznamy ředitele školy a zástupkyně ředitele za školní rok 2001/2002
- Třídní výkazy a katalogové listy I. třídy, V. B, VIII. třídy
- Zřizovací listina příspěvkové organizace ze dne 2. prosince 1991
- Zřizovací listina příspěvkové organizace Olomouckého kraje čj. 953/2001 ze dne 29. června 2001 včetně přílohy (vymezení majetku PO)
- Dodatek č. 1 čj. 3585/2001 ze dne 28. 9. 2001 ke zřizovací listině čj.953/2001
- Dodatek č. 2 čj. 5663/2001 ze dne 21. 12. 2001 ke zřizovací listině čj. 953/2001
- Smlouva o výpůjčce s Městem Litovel ze dne 1. dubna 1997
- Rozpis rozpočtu neinvestičních výdajů na rok 2001 přidělený Okresním úřadem Olomouc
- Rozpis prostředků na přímé a nepřímé náklady na období 2. - 4. čtvrtletí roku 2001 přidělený Krajským úřadem Olomouckého kraje
- Finanční vypořádání dotace poskytnuté Okresním úřadem Olomouc a Krajským úřadem Olomouckého kraje na přímé a nepřímé výdaje v roce 2001
- Vyúčtování účelově přidělených prostředků na DVPP a sportovní hry
- Vyúčtování systémové investiční dotace
- Rozvaha k 31. prosinci 2001
- Výkaz zisku a ztráty k 31. prosinci 2001
- Resortní výkaz MŠMT výnosů a nákladů k 31. prosinci 2001
- Výkazy Škol (MŠMT) P 1-04 za 1. - 4. čtvrtletí 2001
- Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V 4-01 k 30. září 2000 a k 1. říjnu 2001 a výkaz Škol (MŠMT) V 4b-01 ze dne 30. září 2000 a 1. října 2001 a výkaz Škol (MŠMT) V 19-01 k 1. říjnu 2001
- Hlavní účetní kniha za rok 2001
- Účetní doklady za měsíce červen a prosinec roku 2001
- Bankovní výpisy z běžného účtu a účtu FKSP
- Vnitřní organizační směrnice platná od 1. ledna 2001
- Rozpočet a zásady čerpání FKSP na rok 2001
- Dopis ředitele školy ze dne 21. 5. 2002 o porušení pracovní kázně
- Evidence nákupu učebních pomůcek v roce 2001
- Seznam pedagogických a nepedagogických zaměstnanců školy ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002
- Personální a mzdová dokumentace (doklady o dosaženém vzdělání, pracovní smlouvy, platové výměry) za rok 2001
- Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr za rok 2001

- Vnitřní mzdový předpis platný v roce 2001
- Měsíční mzdové rekapitulace za rok 2001

ZÁVĚR

Ve zvolených učebních dokumentech byly zjištěny nedostatky v plnění učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola a učebních osnov předmětů český jazyk a matematika. Škola nenabízí žákům výuku volitelného předmětu. V organizaci vyučování a rozvrhu hodin nebyly namátkovou kontrolou zjištěny nedostatky.

Materiální zabezpečení je dostatečné, sledovaná výuka byla doplněna vhodnými didaktickými a kompenzačními pomůckami i učebnicemi.

Ve vyučování byly zpravidla používány vhodné metody a formy práce, které odpovídaly výukovým cílům. Převažující frontální způsob výuky, bez dostatečného prostoru pro aktivní učení (zejména na 2. stupni) byl částečně doplňován zařazováním aktivizujících forem práce s využitím názorných pomůcek. Rezervy byly zjištěny v práci se žáky se specifickými poruchami učení. Profesionální přístup vyučujících se projevil zejména při výuce předmětů speciální péče. Ke zvýšení výkonnosti žáků přispívala vhodně volená relaxace. Produktivním komunikativním dovednostem byla věnována větší pozornost na 1. stupni. Všichni učitelé svým vstřícným přístupem k žákům pozitivně ovlivňovali psychosociální klima školy.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je hodnocena jako velmi dobrá.

Postupný vývoj speciální základní školy je patrný zejména v oblasti obnovy materiálně-technického zázemí a v důrazu na zkvalitňování profilace školy. Žákům se zrakovým postižením je věnována odpovídající speciální péče, výsledky výuky příznivě ovlivňuje činnost tyflopedického sdružení a průběžné doplňování sbírky speciálními pomůckami, přístroji i pracovními texty pro nevidomé. Škola má omezené prostorové zázemí pro realizaci sportovních aktivit, relaxačních technik, zájmové činnosti. Ve stísněném prostoru je sborovna a speciálně pedagogické centrum, nevyhovující je umístění sbírek některých předmětů.

Personální situace z hlediska pedagogické a odborné způsobilosti učitelů je příznivá. Účast na akcích pořádaných pro učitele základních škol je minimální.

Plánování a organizování výchovně-vzdělávací činnosti mají spíše rutinní charakter.

Zásady motivování učitelů i kontrola výchovně-vzdělávacího procesu jsou stanoveny, důsledně však není využívána zpětná vazba a systematická analýza průběhu a výsledků vzdělávání podle vzdělávacího programu Základní škola.

V oblasti podmínek vzdělávání speciální základní školy jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

ČŠI hodnotí využití finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu na období roku 2001 v rámci mzdových, účelových prostředků, prostředků na ONIV a systémové investiční dotace jako efektivní. Kontrolou sledovaných oblastí bylo prokázáno jejich hospodárné vynakládání.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
Členové týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Vojtěch Chrámeček v. r.
	Mgr. Lenka Zedková	Lenka Zedková v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	PaedDr. Pavlína Baslerová Ing. Eva Stachová Ing. Renata Skutková	

V Šumperku dne 25. června 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. června 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Jiří Miller

Jiří Müller v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40 A, 779 00 Olomouc	2002-07-09	135 170/02-11092
Zřizovatel: -dtto-	2002-07-09	135 171/02-11092

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.